

Regler för beräkning och kommunikation av klimatpåverkan för Foder i Sverige, RKFS, (version 2023:1)

Allmänt

Fodret är en viktig del i animaliska livsmedels klimatpåverkan. Att ha korrekta och enhetliga regler för hur foders klimatpåverkan skall beräknas är en förutsättning för att effektivt kunna använda klimatdata från foder i sitt förbättringsarbete. Därför har Föreningen Foder & Spannmål tagit fram *Regler för beräkning och kommunikation av klimatpåverkan för foder i Sverige*, förkortat RKFS.

RKFS är framtaget av en arbetsgrupp inom Föreningen Foder & Spannmål och fastställdes av föreningens styrelse den 15 september 2020.

RKFS är baserat på de regelverk som finns framtagna för klimatmärkning inom EU.

En ständig kommitté inom Foder & Spannmål arbetar på styrelsens uppdrag med utvecklingen av RKFS liksom med tolkningsfrågor. Reglerna uppdateras minst en gång per år. Den senaste versionen finns alltid tillgänglig på Foder & Spannmåls hemsida www.foderochspannmal.se.

Utgångspunkter

Det finns flera olika regelverk och databaser för beräkning av foders klimatpåverkan, såväl nationellt som internationellt. Foder & Spannmåls utgångspunkt för RKFS är att i största möjliga mån använda internationellt vedertagna och accepterade principer, regelverk och databaser. För vissa råvaror har undantag gjorts beroende på att det finns mer relevanta tillgängliga data på nationell nivå eller från leverantörer. Syftet med undantagen är att mer korrekt data används samt att skapa bättre förutsättningar för företagens förbättringsarbete. Undantagen skall vara beräknade utifrån principerna i PEF, IPCC eller EU NEC-direktivet.

I och med publiceringen av den nya standarden SBTi FLAG och utkastet till GHG Protocol Land Sector and Removals Guidance (LSRG) råder osäkerhet kring hur klimatutsläpp från kolinlagring och organogena jordar ska beräknas och redovisas. I väntan på en slutgiltig publicering av GHG Protocol LSRG väljer därför RKFS att redovisa beräknade klimatvärden utan bidrag från organogena jordar.

Förklaringar och förkortningar

- [PEF \(Product Environmental Footprint\)](#) - EU-regler för att beräkna och kommunicera miljö- och klimatdata på produkter. I utvärderingsfas.
- [PEFCR](#) - de särskilda PEF-regler som finns för olika branscher, t.ex. foderområdet, ([Feed for food producing animals](#)). Foderreglerna har tagits fram av bl.a. FEFAC och nuvarande version gäller till 31/12-2023.
- Till PEFCR för foder finns en [EU-databas för foderråvaror](#) med miljödata för foderråvaror som i första hand skall användas i en PEF för foder.
- [FEFAC](#) - europeisk branschorganisation för foderbranschen.
- [IPCC](#) - FN:s klimatpanel, som också tagit fram [IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories](#) - vägledning för nationella klimatberäkningar.
- [EU-NEC Directive](#) - direktiv om minskning av nationella utsläpp för vissa luftföroreningar där även beräkningsprinciper ingår.
- [GFLI](#) (Global feed LCA Institute) - internationellt initiativ och databas med olika foderråvarors miljöpåverkan. Alla PEF EU data (se ovan) finns även publicerade i GFLI.
- LU/LUC/ILUC
 - LU: Land Use. Används för att indikera de utsläpp som uppstår p.g.a. förändring i kollagret i den mark som brukas.
 - LUC: Land Use Change. Används för att indikera de utsläpp som uppstår p.g.a. förändring i markanvändning t.ex. anläggande av jordbruksmark på tidigare jungfrulig mark.

- ILUC: Indirect Land Use Change: Används för att indikera de utsläpp som uppstår p.g.a. indirekta effekter av LUC, t.ex. anläggande av ny betesmark från jungfrulig p.g.a. att tidigare betesmark används för odling.
- CO₂eq - Koldioxidekvivalenter. För att få alla växthusgaser jämförbara multipliceras alla utsläpp, förutom koldioxid, med en global uppvärmningspotential (Global Warming Potential – GWP). GWP listas [Green House Gas Protocol](#) som bygger på data från FN:s klimatpanel [IPCC](#).
- Funktionell enhet - En referensenhet till vilken man kan relatera miljöpåverkan. Den funktionella enheten vara tydligt definierad och mätbar. t.ex. ”1 ton fodervete, konventionell odling”.
- SBTi-FLAG: [Science Based Targets initiative](#) guide för den gröna sektorn; [Forest Land and Agricultural Guidance](#).
- GHG Protocol LSRG: [GHG-protokollets](#) nya tillägg, [Land Sector and Removals Guidance](#). Ett utkast har publicerats under 2022. Förväntas fastställas i slutet på 2024.
- Organogena jordar: (Peat soil/histosol) Jordar med högt innehåll av organiskt material/hög mullhalt. Vid nedbrytningen av det organogena materialet bildas växthusgaser, som koldioxid och lustgas.

Begränsningar

RKFS innehåller regler kring beräkning och val av klimatpåverkan från foderråvaror, samt hur den totala klimatpåverkan för en foderprodukt ska redovisas vilket inkluderar även transporter och tillverkning.

Hur klimatpåverkan från tillverkning i foderfabrik samt transporter av foderråvaror och foderprodukter skall beräknas finns beskrivet i [PEFCR för foder](#).

Regler

Nedanstående punkter skall följas om klimatberäkning sker utifrån RKFS.

- 1) Om ett foderföretag publicerar klimatberäkning för foder på företagsnivå, skall de innehålla klimatpåverkan ifråga om ingående råvaror enligt nedan samt klimatpåverkan från transporter och tillverkning av foder beräknade enligt principerna i [PEFCR för foder](#).
 - a) Klimatdata för foderråvaror skall hämtas från den databas som GFLI tillhandahåller och som uppdaterades 221031. Tabell *Economic allocation EF3.1* skall användas som grund för beräkningar.
 - b) För vissa råvaror har Foder & Spannmåls RKFS-kommitté fastställt specifika data som skall användas vid märkning utifrån RKFS. Dessa data anses mer relevanta för svenska förhållanden än GFLI och beräknas enligt principerna i [PEFCR för foder](#), [IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories](#) eller [EU-NEC](#). Aktuella foderråvaror finns listade i bilaga till RKFS.
 - c) Om klimatdata för en foderråvara saknas i ovan nämnda källor skall detta behandlas i Foder & Spannmåls RKFS-kommitté för att fastställa vilka data som skall användas för specifik råvara eller typ av råvaror.
- 2) I de fall klimatpåverkan för en process fördelas på flera råvaror/produkter ska ekonomisk allokering användas för foderråvaror/jordbruksprodukter och fysisk allokering för transportarbete, se tabell 9.8.1 i [PEFCR för foder](#).
- 3) Klimatpåverkan från eventuell förpackning av foder tas inte med i beräkningen.
- 4) För en beräkning av ett foders klimatpåverkan skall data för sammansättning, ingående foderråvaror, produktion och transport uppdateras minst var 12e månad.
- 5) När klimatdata kommuniceras används typvärden för generella foderblandningar baserat på genomsnittligt recept närmast föregående 12 månader.
- 6) För B2B kommunikation så kan specifika foderblandningar och data användas.
- 7) Klimatpåverkan redovisats i kg CO₂eq/ton foderprodukt med funktionell enhet 1 ton foder levererad till gård/kund, se figur 7.4-1 i [PEFCR för foder](#) för systemgränser. Klimatpåverkan kan även redovisas med funktionell enhet 1 ton foder ts (torrsubstans).
- 8) Klimatpåverkan från transport från foderfabriken till kund redovisas separat. För generella foderblandningar beräknas ett medelvärde närmast föregående 12 månader. För specifika foderblandningar se avsnitt 9.1.4 i [PEFCR för foder](#).
- 9) Klimatpåverkan bidrag från LU/LUC (land use and land transformation) ska framgå genom att klimatpåverkan redovisas som *två* värden, ett exklusive LU/LUC och ett inklusive LU/LUC.

- 10) Klimatdata redovisas med max 3 värdesiffror, t.ex. 1250; 125; 12,5; 1,25 eller 0,125.
- 11) Data kommuniceras med formuleringar som: *"Klimatpåverkan har beräknats till ..."*
- 12) Använder man sig av dessa regler och principer för klimatberäkning, skall detta också framgå av relevant information kring fodret ifråga, t ex i produktblad. Det skall även framgå om beräkningen baseras på regel 5 eller 6.